

הרבנות הראשית לישראל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

תקנות והוראות לרישום נישואין

טבת תשע"ג

התקנות אושרו במועצת הרבנות הראשית לישראל

מיום י"א טבת התשע"ג

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

בס"ד

מ ב ו א

קובץ זה הינו התקנות וההוראות לנוהל רישום הנישואין בישראל. הוא ערוך בהתאם לפקודת הנישואין והגירושין - רישום (חוקי ארץ ישראל, פרק פ"ח מס' 39 לשי (1919), ובהתאם לחוק שיפוט בתי הדין הרבניים (נישואין וגירושין) התשי"ג - 1953, סעיפים 1-2, ועל פי חוק הרבנות הראשית לישראל, תש"מ-1980, סעיף 2 (7), הקובעים כי על מועצת הרבנות הראשית לישראל לערוך ולהסדיר כל דבר הדרוש לביצוע תפקידיה על פי כל דין.

התקנות שיצאו בעבר ע"י הרבנות הראשית לישראל, עודכנו בפעם האחרונה בשנת תשנ"ח, ופורסמו בחודש טבת תשס"ג בחוזר מנכ"ל (תשס"ג-1) של המשרד לשירותי דת. מאז, חלו שינויים ותמורות רבות, נוספו מצבים ובירורים שונים אשר נתחדשו תוך כדי העבודה השוטפת במשך השנים בלשכות רישום הנישואין, נתקבלו הערות מחכימות, ונוצר צורך לרענן ולעדכן את ההוראות בהתאם.

קובץ מעודכן זה יוצא לאור על ידי ועדת הנישואין שע"י הרבנות הראשית לישראל, ונערך בסיוע ת"ח חשובים, עד שנעשה מזוקק ומדויק ביותר. הוא אושר בישיבת מועצת הרבנות הראשית לישראל מיום יא טבת תשע"ג, וההוראות שבו הינן בתוקף החל מעת פרסומן, בחודש טבת תשע"ג.

תקנות והוראות אלו מחייבות מעתה את כל רושמי הנישואין לפעול בהתאם. הרבנות הראשית לישראל תפעל לאכיפת הדבר.

בברכת "המקדש עמו ישראל על ידי חופה וקידושין"

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

תוכן העניינים:

פרק א : סמכויות ה"מורשה" לנישואין

פרק ב : הדברים הכלולים ברישום לנישואין

פרק ג : הליכי הרישום לנישואין

- מקום רישום הנישואין
- הליך פתיחת תיק הנישואין
- זיהוי בני הזוג הנרשמים
- בירור היהדות
- גיל הנישואין
- נישואי גרוש/ה
- נישואי גר / גיורת
- נישואי אלמן/ה / חלוצה
- היתר נישואין / היתר נישואין לנשוי
- מאומצים
- רישום תייר / תיירת
- רישום עולים חדשים / ילידי חו"ל / תושבי ישראל המתגוררים בחו"ל
- הצהרת אבהות / מעוברת / מינקת
- חתן / כלה שיש להם ילד/ים מחוץ לנישואין
- אב שאינו ידוע / בן/בת לאם חד הורית / בת לאב נכרי
- קראים / אתיופים / בני ישראל
- פרסום רישום הנישואין ברבים
- עיכוב נישואין
- שאילתה למחלקת רבנות

פרק ד : תעודת רווקות ותעודת פנויה

- הוצאת תעודת רווקות
- הוצאת תעודת פנויה
- כללי: תיק רווק/ה פנוי/ה

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

תוכן העניינים – המשך :

פרק ה : כתובה / סידור חופה וקידושין

- "כתובה", ו"העתק כתובה"
- רבנים מורשים לערוך חו"ק
- מקום עריכת חופה וקידושין
- אחריות הרב עורך חו"ק
- הוראות נוספות

פרק ו : גביית אגרות והנפקת תעודות

פרק ז : נישואין אזרחיים

- נישואין אזרחיים שנערכו בין בני הזוג שלפנינו
- נישואין אזרחיים שנערכו עם בן זוג יהודי/ה אחר/ת
- נישואין אזרחיים עם בן זוג יהודי/ה שהותרו על ידי גט
- נישואין אזרחיים שנערכו עם בן זוג שאינו יהודי

פרק ח : שונות

- תיק נישואין / תעודת נישואין / אישור נישואין
- מידע לצבור
- הסכם ממון
- "העמדת חופה"
- רישום אסירים/ות
- הדרכת כלות

פרק ט : אחריות ואמצעים משמעתיים

פרק י : ערעורים הבהרות והשלמות

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

פ ר ק א' – ס מ כ ו י ו ת ה"מ ו ר ש ה" ל נ י ש ו א י נ

---

1. "תקנות והוראות לרישום נישואין" אלו, נקבעו בהתאם לפקודת הנישואין והגירושין (רישום) 1919, וחוק שיפוט בתי הדין הרבניים (נישואין וגירושין) התשי"ג – 1953, ועל פי חוק הרבנות הראשית לישראל, תש"מ-1980, סעיף 2 (7), הקובע כי על מועצת הרבנות הראשית לישראל לערוך ולהסדיר כל דבר הדרוש לביצוע תפקידיה על פי כל דין.
2. בתקנות אלו, "רב מורשה לנישואין" הינו רב שקיבל ממועצת הרבנות הראשית לישראל כשירות לכהן כרב רושם נישואין, האמור בחוק, בתקנות, ובמסמכים רשמיים אחרים, ומונה לתפקיד, כאמור בחוק הרבנות הראשית לישראל" התש"ס-1980 סעיף 2 (6).
3. הרב המורשה מוסמך לבצע את כל הדרוש לצורך רישום וסידור הנישואין במקומו, והוא גם אחראי לבדיקה ולאימות כל הפרטים השייכים לרישום הנישואין. הרב המורשה רשאי להסתייע באנשים מתאימים מטעמו, המופקדים לבדוק לחקור ולקבל עדות, לצורך פתיחת תיק רווקות או תיק נישואין; אך הוא לבדו האחראי על רישום הנישואין, מהבחינה ההלכתית ומהבחינה החוקית, בכל הנוגע להנפקת תעודת רווקות או פנוי/ה, להנפקת תעודת הנישואין, ולעריכת הנישואין כדת משה וישראל.
4. הסמכות להנפיק ולחתום על תעודות נישואין ותעודות רווקות בכל לשכת רבנות, נתונה רק לרב המורשה במקום, ואינה ניתנת להעברה או להאצלה. היה ונוצרו נסיבות מיוחדות לפיהן נבצר מן הרב המורשה לחתום על תעודות הנישואין או תעודות הרווקות, כגון מטעמי בריאות או העדרות ממושכת, תמנה מועצת הרבנות הראשית לישראל ממלא מקום למורשה הנישואין, לפי הצורך.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

פרק ב' – הדברים הכלולים ברישום לנישואין

---

5. הליך ההרשמה לנישואין כולל שלבים שונים, כדלהלן:

א. בדיקת הרב המורשה בדבר מעמדם האישי והמשפחתי של הבאים להרשם לנישואין, על מנת לוודא שאין כל מניעה לערוך להם חו"ק כדת משה וישראל. בדיקת זו כוללת שלשה נושאים: יהדותם של הבאים להרשם, היותם רווקים או פנוים, והיתר הנישואין שלהם להנשא זה עם זה.

ב. הצהרה בעל פה של הבאים להרשם, בפני רשם הנישואין, חקירה ודרישה בדבר נכונות הפרטים הנמסרים, וחתימה על הנ"ל בתיק הנישואין.

ג. פרסום דבר רישום הנישואין, כפי שקובעות התקנות (להלן).

ד. הנפקת 'כתובה' לבני הזוג.

ה. עריכת החופה והקידושין.

ו. הנפקת תעודת נישואין לבני הזוג לאחר הנישואין, שמירת עותק נוסף בתיק הנישואין, והפצת עותקים נוספים לגורמים המוסמכים: מחלקת הרבנות במשרד לשירותי דת, ומרשם האוכלוסין במשרד הפנים.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

פ ר ק ג' – ה ל י כ י ה ר י ש ו מ ל נ י ש ו א י נ

---

6. להלן הליכים ראשוניים לפתיחת תיק נישואין:

- א. איש ואשה שברצונם לבוא בברית הנישואין, יופיעו יחד בפני הרב המורשה, לכל המאוחר ארבעים וחמישה יום, לפני מועד הנישואין.
- ב. אם ראה מורשה הנישואין צורך לאשר פתיחת תיק בזמן קצר יותר מארבעים וחמישה יום, בשל סיבה מיוחדת, הוא רשאי לעשות כן, אם הבקשה לא תפגע בדרישות ההלכה, ותנומק בתיק הנישואין.
- ג. אין לרשום לנישואין תושב/ת ישראל על סמך כל תעודה אחרת, כגון דרכון, תעודת עולה, תעודת חייל, רשיון נהיגה, וכד', אלא על סמך תעודת זהות בלבד.

מ ק ו מ ר י ש ו מ ה נ י ש ו א י נ

7. מקום רישום הנישואין במקרה רגיל:

- א. ההרשמה לנישואין תיעשה במקום המגורים הקבוע של אחד מבני הזוג המבקשים להירשם לנישואין, לפי בחירתם. אין לפתוח תיק נישואין אם שני בני הזוג אינם בני המקום.
- ב. על מורשה הנישואין לבדוק על פי הרשום בספח תעודת הזהות כי לפחות אחד מבני הזוג אכן מתגורר בשטח שיפוטו למעלה מחצי שנה. עליו לצלם את תעודת הזהות של בני הזוג לרבות הספת, ולתייק זאת בתיק הנישואין.

8. מקום רישום הנישואין במקרים אחרים:

- א. כאשר אחד מבני הזוג הבאים להרשם לנישואין, אינו גר/ה במקום רישום הנישואין, עליו/ה להמציא תעודת רווקות/פנוי/ה מהרבנות שבמקום מגוריו/ה.
- ב. במקרה שאחד או שני בני הזוג אינם מתגוררים בפועל במקום המגורים הרשום בתעודת הזהות שלהם, כגון מחמת לימודים או מקום עבודה או שירות צבאי, יכולים הם להגיש

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

בקשה לרב המורשה בעיר המגורים העכשווית לפתיחת תיק הנישואין בעיר זו, ואז ניתן לוותר על תעודת רווקות מהרבנות שבעיר הרשומה בתעודת הזהות. במקרה כזה יש לצרף בתיק צילום של חוזה שכירות או אישור לימודים או מקום העבודה, הכל ע"פ שיקול דעתו של הרב המורשה בענין שלפניו.

ג. במקרים מיוחדים, כאשר יש קושי לאחד מבני הזוג שאינו מתגורר בשטח השיפוט בו נפתח תיק הנישואין להמציא תעודת רווקות/פנוי/ה ממקום מגוריו, או כאשר הדבר נצרך לפי שיקול דעתו של הרב המורשה במקום פתיחת תיק הנישואין, רשאי הוא לפנות לרב המורשה בעיר המגורים המופיעה בת"ז של הנרשם/מת, ולקבל את הסכמתו לקבל את העדים לצורך תעודת רווקות/ פנוי/ה במקום רישום הנישואין. במקרה זה ינמק מורשה הנישואין בכתב, בתיק הנישואין, את הסיבה שבגללה החליט לסטות מהוראות הנוהל.

ד. גר או גיורת, בנוסף לאפשרותם להרשם לנישואין ברבנות במקום מגורי אחד הצדדים, וככל אדם, יכולים להרשם גם שלא במקום מגוריהם, אצל רשמי נישואין ארציים שנתמנו לכך בהתאם להחלטת מועצת הרבנות הראשית לישראל.

הליך פתיחת תיק הנישואין

9. על כל אחד מבני הזוג הנרשמים לפעול כדלקמן:

א. להצהיר בפני הרב המורשה את הפרטים בדבר המעמד האישי והמשפחתי שלו, וכן את כל שאר הפרטים הנוגעים לרישום הנישואין, ולחתום על ההצהרה בכתב, בטופס המיועד לכך בתיק הנישואין.

ב. להמציא עדים שיעידו על זהותם ומעמדם של בני הזוג, ונכונות הפרטים שבהצהרתם.

ג. להמציא שלוש תמונות פספורט זהות ועדכניות. מורשה הנישואין יצמיד תמונה אחת של המצהיר/ה על טופס ההצהרה, ואת שתי התמונות הנותרות ישמור בתיק הנישואין עבור תעודות הנישואין שיונפקו לאחר הנישואין לשני בני הזוג.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

10. על הרב המורשה לפתוח תיק ולקבוע לו מספר סידורי, ולרכז בו את כל החומר השייך לבני הזוג הבאים להרשם לנישואין. (ההצהרות, המסמכים, פסקי הדין, התמונות וכו'). עליו לעשות זאת גם אם הרישום בפועל נעשה באופן ממוחשב.
11. על הרב המורשה לבדוק את נכונות הפרטים שבהצהרת כל אחד מהנרשמים לנישואין, להזהיר כל אחד מהם על העונשים הקבועים בחוק בדבר הצהרה שאינה אמת, להחתים אותם בתיק על הפרטים הנ"ל, להשוות את פרטיהם עם רישומים אחרים אם ישנם כאלה, וכן להשוות את הצהרתם עם הרישום במרשם האוכלוסין של משרד הפנים.
12. זימון הורים/מכרים/עדים :
- א. רושמי הנישואין יזמנו שני עדים או שני מכרים שביכולתם לאמת את דבר רווקותם ויהדותם של המבקשים להנשא.
- ב. על העדים או המכרים שהוזמנו, להופיע עם תעודה מזהה.
- ג. הבאים להעיד או לאמת את דברי בני הזוג הנרשמים, יהיו יהודים, זכר או נקבה, מעל גיל 18, המכירים היכרות אישית את מי שהם באים להעיד אודותיו.
- ד. עדים הבאים להעיד, לא יהיו קרובי משפחה ולא קרובים בינם לבין עצמם.
- ה. עדות העדים תהיה זה שלא בפני זה.
- ו. הבאים להעיד או למסור פרטים על היהדות והמעמד האישי של מי מבני הזוג, יזהירם הרב כחוק לומר את האמת, יחקרם זה שלא בפני זה עד שישוכנע באמיתות דברי כל אחד מהם, ושאכן הוא מכיר אישית את מי שעליו הוא מעיד או מצהיר. לאחר מכן יחתים כל אחד מהם במקום המיועד לכך בטופס ההרשמה.
- ז. זימון הורי בני הזוג – ייעשה בהתאם לשיקול דעתו של הרב המורשה, אם הוא סבור שיש צורך בכך. זימון זה אינו מחליף את הצורך בהצגת "תעודת הנישואין" של ההורים לצורך קביעת היהדות.
- ח. מודגש, כי הבירורים הנ"ל דרושים גם לצורך קביעת הרווקות/פנוי-ה, גם לצורך בירור היהדות. אין להוציא תעודות רווקות או תעודות פנוי/ה מבלי בירור נושא היהדות. (בירור יהדות ראה להלן).

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

13. הצגת "תעודת נישואין" ו"כתובה" של ההורים :

- א. על כל אחד מבני הזוג להמציא את "תעודת הנישואין" של הוריו, אם נישאו בארץ. במידת האפשר, או אם הרב המורשה סבור שיש צורך גם בכתובת ההורים, יבקש גם את הצגת הכתובה. משבדק הרב ומצא כי תעודת הנישואין או הכתובה שהוצגה בפניו מקורית, יצלם את המסמך, יציין על גביו שהוא מתאים למקור, ויטייק אותו בתיק הנישואין.
- ב. הוצגה בפני הרב המורשה כתובה מנישואין שנערכו בחו"ל, יש לבקש את אישור הרבנות הראשית לישראל על תוקפה של הכתובה.

זיהוי בני הזוג הנרשמים לנישואין

14. התעודות המזהות את הבאים להרשם לנישואין הינם כדלהלן :

- א. הרשמה לנישואין של תושב ישראל תיעשה על סמך הצגת תעודת זהות (כולל הספח בו מצוין המען והמעמד האישי העדכניים) בלבד, ולא על סמך דרכון אפילו ישראלי, וכן לא על סמך כל תעודה אחרת, אפילו רשמית, כגון תעודת עולה או תעודת חייל או רישיון נהיגה.
- ב. מורשה הנישואין רשאי לבקש תעודות לידה אף מבני זוג שנולדו בישראל.
- ג. בהתאם לחוק מרשם האוכלוסין (התשכ"ה - 1965, סעיפים 2-3), הפרטים בדבר הלאום, הדת, המצב האישי ושם בן הזוג, מופיעים בתעודת הזהות, אך אינם מהווים הוכחה לאמיתותם. על הרב המורשה לאמת את כל הפרטים הנ"ל בהוכחות נוספות, בהתאם לשיקול דעתו.
- ד. אין לרשום לנישואין מי שמעמדו האישי המצויין בתעודת הזהות אינו מעודכן למצב הנוכחי שלו, גם אם יש בידו תעודות מוסמכות אחרות המעידות על השינוי במעמד האישי. לדוגמא: גרוש/ה או אלמן/ה, שטרם עדכנו את מעמדם האישי החדש בתעודת הזהות ועודם רשומים כ"נשואים", לא יוכלו להרשם עד שימציאו תעודת זהות עדכנית ממרשם האוכלוסין.
- ה. נתברר לרב המורשה, ששם או שמותיהם של אחד מבני הזוג אינם מעודכנים בתעודת הזהות, או שאין התאמה בין פרטי הלאום / הדת / המצב האישי - כפי שהוצגו בפני הרב המורשה, לבין הרשום בתעודת הזיהוי, עליו להפנותם למרשם האוכלוסין לשם ביצוע התיקון הדרוש, ולעדכון הפרטים, טרם רישומם לנישואין.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

- ו. על הרב המורשה לשאול את בני הזוג הבאים להרשם, את שמותיהם של האחים ו/או האחיות של כל אחד מהם, גילם ומעמדם האישי. כמו"כ יש לברר אם יש למי מבני הזוג הבאים להרשם ילדים קודמים, בין מנישואין ובין מחוץ לנישואין, וכן אם נמסרו לאימוץ, או שכבר נפטרו, ולציין זאת בתיק הנישואין.
15. תייר/ת תושבי חו"ל הנרשמים לנישואין, יציגו את דרכונם (פספורט) על מנת שישמש כזיהוי במקום תעודת זהות. להוציא את מי שמחזיק גם בתעודת זהות ישראלית, שעליו להציג את תעודת הזהות ואין להסתפק בדרכון זר בלבד.
16. על הרב המורשה לעיין היטב במסמכים המוצגים בפניו, לוודא כי הם מקוריים, וכי לא נעשה בהם כל תיקון, מחיקה, או שינוי שלא בסמכות.

בירור היהדות

17. אין לפתוח תיק רווקות או תיק נישואין מבלי לוודא תחילה את יהדותם של שני הצדדים. פרטי בירור היהדות הם כדלהלן:
  - א. הכיתוב "לאום – יהודי" בתעודות הזהות שבהן כתוב כך, אינו מהווה הוכחת יהדות.
  - ב. "תעודת נישואין" של הורי החתן או הורי הכלה אשר נישאו בישראל באמצעות רב מורשה לנישואין, או שנישאו בחו"ל באמצעות רב המוכר על ידי הרבנות הראשית לישראל לענין נישואין, מהווה הוכחה ליהדות החתן או ליהדות הכלה (לפי הענין). מורשה הנישואין יקבל את התעודה, ומשנוכח באמיתותה יצלם אותה ויתייק את הצילום בתיק הנישואין.
  - ג. כאשר תעודת הנישואין הונפקה בעבר באמצעות אותה רבנות, ניתן לצלם עותק נוסף מהעתק התעודה הנמצא ברבנות, ואין לחייב את החתן / הכלה להביא את התעודה המקורית של ההורים.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

- ד. גם תעודת נישואין של אם החתן או של אם הכלה אשר נישאה לבעל אחר (שאינו אביו של החתן או הכלה), באמצעות רב מורשה ומוכר כאמור לעיל, מהווה הוכחת יהדות.
- ה. תעודת נישואין של קרוב לחתן או לכלה, מהווה גם היא הוכחת יהדות לחתן או לכלה, אם התעודה היא מרבנות בישראל או מרב בחו"ל המוכר ע"י הרה"ר לישראל לענין נישואין, והקרוב הינו: אם האם, אח או אחות של האם מאותה אם אפילו מאב אחר, אח או אחות של החתן או הכלה מאותה אם אפילו מאב אחר, בן או בת לאותה אם אפילו מאב אחר. כל זאת לאחר שהרב המורשה יערוך השוואת שמות וימצא שהם תואמים כראוי.
- ו. כתובה של האם, אם נישאה בארץ, אינה יכולה להוות חלופה לתעודת הנישואין ולהוכחת יהדות. אם נישאה בחו"ל, תוכל להוות חלק משלב ההוכחות אם נתבררה אמינותה וכשרותה ע"י הרבנות הראשית לישראל.
- ז. כתובה של אח או אחות אינה יכולה לשמש הוכחת יהדות.
- ח. אישור נישואין מבית הדין הרבני, או פסק-דין להיתר נישואין מבית הדין הרבני, מהוים גם הם הוכחה ליהדות החתן או הכלה, וחלופה לתעודה נישואין של האם. דהיינו: אישור להיתר נישואין של החתן, של הכלה, של האם, של אם האם, של אח או אחות האם – כשהם אחים מאותה אם, וכן של אח או אחות של החתן או הכלה – כשהם מאותה אם. וזאת כאשר היתר הנישואין הנ"ל כלל בדיקת יהדות, נבדקו התעודות, ונתבררה הקירבה הביולוגית האמורה.
- ט. תעודת גירושין ומעשה בית דין, של החתן או של הכלה, או של אם החתן או אם הכלה, אינה יכולה לשמש הוכחה על יהדות החתן או הכלה. וכ"ש שתעודת גירושין של אבי החתן או הכלה, אינה משמשת הוכחת יהדות.
- י. גרוש/ה או אלמן/נה הבאים להנשא, יכולים להוכיח את יהדותם על ידי תעודת נישואין רשמית, מהנישואין הקודמים, לרבות צילום של התעודה. אם אין בידיהם תעודה כזו, עליהם להביא את כתובתם הקודמת, מקורית בלבד. אם נערכו הנישואין שלא על ידי רב מורשה, אין המסמכים שבידם מהוים הוכחת יהדות. אם אין בידם אחד מהמסמכים המהוים הוכחת יהדות כנ"ל, יש להפנותם לבית הדין הרבני האיזורי לאישור יהדות כמקובל.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

- יא. עולים שעלו ארצה החל משנת 1990, ואין בידם אחת מהתעודות הנ"ל המהוות הוכחות יהדות, ייעשה בירור היהדות שלהם רק ע"י בי"ד רבני בארץ, או באמצעות בית דין רבני בחו"ל המוכר ע"י הרבנות הראשית לישראל, או ע"י רבני קהילות המאשרים על ידי הרבנות הראשית לישראל לענין זה.
- יב. כמו כן גם בירור יהדות של 'עולים' ותיקים מלפני שנת 1990, אם אין ברשותם מסמכים המעידים על יהדותם מבית דין או מרבנות מוכרת, ואין להם בני משפחה מצד האם שכבר נישאו ע"י רב מורשה בישראל, ייעשה על ידי בתי הדין הרבניים בלבד, ולא על ידי גופים או רבנים פרטיים.
- יג. בכל מקרה שראה מורשה הנישואין שאין לפניו הוכחת יהדות, עליו להפנות את המבקש/ת לבירור/אישור יהדות בבית הדין הרבני, בצירוף מכתב הפניה לבקשת בירור היהדות. בקשה בצורה זו פוטרת את הפונה מתשלום אגרת פתיחת תיק בירור יהדות בבית הדין הרבני.
- יד. הפניה אל בית הדין הרבני לבירור יהדות, תיעשה לא יאוחר מארבעים וחמישה יום קודם מועד הנישואין. ורצוי להקדים בה.
- טו. הרב המורשה רשאי להפנות כל איש או אשה המבקשים להנשא, לבירור מחדש של יהדותם, בהתאם לשיקול דעתו, ומנימוקים שיירשמו בהפניה אל בית הדין האיזורי.
- טז. כל רבנות נדרשת לסייע לחברתה בהמצאת מסמכים של בני משפחה שנישאו דרכם, כגון "תעודת נישואין", "כתובה", או כל מידע אחר שיכול לסייע לרבנות המבקשת לפתוח תיק נישואין או תיק רווקות/ פנוי/ה.

גיל הנישואין

18. נער או נערה למטה מגיל הנישואין הקבוע בחוק:

- א. ע"פ החוק האזרחי (חוק גיל הנישואין התשי" – 1950), נער או נערה שטרם מלאו להם שמונה עשרה שנים תמימות, מנועים מלהינשא. לכן אין לרושם לנישואין בטרם הגיע מועד זה.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

- ב. במקרים מיוחדים, ניתן לפתוח תיק רישום נישואין לפני הגיעם לגיל המותר לנישואין, ובתנאי שמורשה הנישואין יודיעם על האיסור הקיים בחוק בדבר גיל הנישואין, וגם יודא שהנישואין לא יערכו לפני הגיל המותר.
- ג. הומצא למורשה הנישואין פס"ד סופי של בית המשפט לענייני משפחה המתיר את נישואי הנער/ה שלפניו למרות היותו/ה מתחת לגיל שמונה עשרה, ניתן לרושם ולהשיאם.
19. על פי החוק הנ"ל, בהגיע/ה הנער/ה לגיל שמונה עשרה שנים, אין צורך בהסכמת/חתימת הורים, או הסכמת אפוטרופוס לרישום נישואין.
20. כשיש ויכוח או ספק בדבר הגיל:
- א. טען/ה הנער/ה, כי הגיל המופיע בתעודת הזהות בטעות יסודו, יש להפנות/ה אל מרשם האוכלוסין לשם קביעת תאריך הלידה ועדכון התאריך בתעודת הזהות.
- ב. אם אין אפשרות לקבוע את תאריך הלידה המדויק של הנער/ה, יש לנהוג כדלקמן: אם ידועה שנת הלידה ולא ידועים חודש ויום הלידה – רואים אותו/ה כאילו נולד/ה בא' ניסן של אותה שנה. אם ידועים שנת וחודש הלידה ולא ידוע יום הלידה – רואים אותו/ה כאילו נולד/ה ביום חמשה עשר של אותו חודש.
21. נערה שטרם מלאו לה שמונה עשרה שנים, והיא מעוברת או מינקת, אין לרושמה לנישואין, ללא פסק בית המשפט המתיר את הנישואין, וללא הצהרת אבהות (כאשר היא מבקשת להנשא עם איש המודה שהעובר ממנו), או פסק דין מבית הדין הרבני המתיר את הנישואין (כאשר אין הצהרת אבהות).
22. אם הגיע למורשה הנישואין מידע אודות נישואי קטינים, נישואין פיקטיביים וכד', עליו ליידע בכך את מחלקת הרבנות במשרד לענייני דתות.

נישואי גרוש/ה

23. נרשמה לנישואין אשה גרושה, אם עדיין לא עברו ג' חדשים מעת גירושה, יש להודיעה כבר בשלב הרישום כי היא עליה להמתין ג' חודשי הבחנה מיום הגירושין עד לתאריך הנישואין. אולם הליך הרישום יכול להתחיל עוד לפני תום ג' החדשים.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

24. התעודות והמסמכים הנדרשים לנישואי גרוש או גרושה :

- א. הוראות סעיף זה הינם בנוסף לשאר ההוראות בנהל זה, וחקירת היהדות כראוי.
- ב. גרוש או גרושה הנרשמים לנישואין, עליהם להמציא "תעודת גירושין" מקורית מבית הדין הרבני האיזורי, בצירוף "מעשה בית דין" מקורי. המסמכים המקוריים יתויקו בתיק הנישואין, ואינם מוחזרים לנרשמים.
- ג. אם אין בידם את התעודות המקוריות, יש להפנותם אל מזכירות בית הדין הרבני בו התגרשו, לצורך קבלת תעודות גירושין ומעשה בית דין – נאמנים למקור.
- ד. הנושא גרושה חייב להמציא גם אישור שאינו כהן. בכל מקום בתקנות אלו כאשר נתבקש אדם להביא אישור שאינו כהן, על מורשה הנישואין להקפיד שהאישור יהיה מניח את הדעת.

25. המבקש לחזור ולישא בשנית את גרושתו בטרם נישאה לאיש אחר, ("מחזיר גרושתו"). אינם צריכים להמתין ג' חודשי הבחנה מיום הגירושין. אולם עליהם להירשם לנישואין כרגיל, לוודא את עדכון המצב האישי שלהם בתעודת הזהות (גרוש – גרושה), ובנוסף, על החתן להמציא אישור שאינו כהן.

26. תעודת גירושין מבית דין בארץ שאינו מוסמך ע"י הרבנות הראשית לישראל, וכן תעודת גירושין מבית דין רבני בחוץ לארץ, טעונה אישור של הרבנות הראשית לישראל. יש להפנות את הזוג לאישור – עוד בטרם פתיחת תיק הנישואין.

נישואי גר / גיורת

27. הוראות רישום הנישואין לגר או גיורת הם כדלהלן:

- א. גר או גיורת תושבי הארץ או תושבי חוץ לארץ, הבאים להרשם לנישואין, אם התגירו בארץ ישראל, עליהם להמציא "תעודת גיור" ו"מעשה בית דין" מקוריים מבית הדין הרבני או מבית דין שהוסמך לכך ע"י הרבנות הראשית לישראל, וכן "תעודת המרת דת" מקורית.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

- ב. גר או גיורת תושבי הארץ או תושבי חוץ לארץ, הבאים להרשם לנישואין, והתגיירו בחוץ לארץ, עליהם להמציא תעודת גיור מקורית, ותעודה זו תוכר רק לאחר קבלת אישור מהרבנות הראשית לישראל.
- ג. לאחר הצגת תעודת הגיור כנ"ל, על המורשה לוודא כי גם הרישום במרשם האוכלוסין במשרד הפנים בסעיף דת ולאום, כבר עודכן ל"יהודי". אין לרשום לנישואין לפני עדכון זה.
- ד. לא תוכר כל תעודה המבקשת ללמד על גיור של אדם ליהדות, לרבות תעודת גיור מבית דין רבני בלתי מוסמך בארץ, או מכל בית דין רבני בחוץ לארץ, אם לא ניתן לה אישור מהרבנות הראשית לישראל.
- ה. כאמור לעיל (סעיף 14-ג), הרישום "יהודי/ה" בסעיף דת ולאום במרשם האוכלוסין במשרד הפנים, כשלעצמו, אינו מהווה הוכחת יהדות.

28. פרטים נוספים בנישואי גר או גיורת :

- א. הבא לישא גיורת שהיתה כבר נשואה, עליו להמתין ג' חדשי הבחנה אחרי הגיור שלה. אפילו הוא יהודי שחי עמה בגיותה, או הם בני זוג גויים שנתגיירו יחד, צריכה ג' חדשי הבחנה.
- ב. על מורשה הנישואין להודיע לצדדים עם פתיחת התיק, שעליהם יהיה להמתין ג' חודשי הבחנה כנ"ל, ועליו לוודא שהנישואין לא יערכו לפני כן.
- ג. הבא לישא אשה גיורת, צריך להביא אישור שהוא אינו כהן.
- ד. גר הבא לישא אשה, או גיורת הבאה להנשא, יש לציין במפורש בטופס ההצהרה שבתיק הנישואין, 'גר' או 'גיורת'. אולם בתעודות הנישואין על כל עותקה, אין לרשום זאת.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

נישואי אלמן/ה / חלוצה

29. הוראות רישום נישואין לאלמן או אלמנה שנפטרו בארץ:

- א. אלמן או אלמנה הבאים להרשם לנישואין, ופטירת בן או בת הזוג המנוח/ה היתה בארץ, עליהם להמציא "תעודת פטירה" ממרשם האוכלוסין.
- ב. אישור פטירה מרופא, אישור מחברה קדישא, או מודעת אבל, אינם קבילים לענין זה.
- ג. בהעדר תעודת פטירה רשמית בידי המבקש/ת להנשא, יש להפנות את המבקש/ת למשרד הפנים לקבלת תעודת פטירה.
- ד. בנוסף, עליו/ה להביא תעודת זהות שבה הרישום מעודכן לאלמן/נה. אין לרשום לנישואין טרם עודכן הרישום בתעודת הזהות.

30. הוראות רישום נישואין לאלמן או אלמנה שנפטרו בחוץ לארץ :

- א. אלמן או אלמנה הבאים להרשם לנישואין, ופטירת בן או בת הזוג המנוח/ה היתה בחוץ לארץ, עליו/ה להמציא תעודת פטירה מקורית, מהמוסדות הרשמיים שם.
- ב. במקרה שאין למבקש/ת תעודת פטירה מקורית מחו"ל, יש להפנותו/ה לבית דין הרבני האיזורי לקבלת פס"ד להיתר נישואין.

31. פרטים נוספים בנישואי אלמן או אלמנה :

- א. הוראות רישום הנישואין לאלמן או אלמנה הינם בנוסף להוראות הרגילות, והוכחת יהדותם כנ"ל.
- ב. נרשמה לנישואין אשה אלמנה, יש להודיעה עם פתיחת התיק כי היא עליה להמתין ג' חודשי הבחנה מיום האלמנות עד הנישואין. הליך הרישום יכול שיפתח עוד לפני תום מועד זה, אולם על הרב המורשה לוודא שהחופה והקידושין יערכו רק לאחר תום חדשי ההבחנה.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

- ג. על אלמנה להוכיח שאינה זקוקה ליבום או לחליצה. זאת ע"י הוכחה שלבעלה המנוח לא היו אחים מעולם, או שנפטרו כל האחים, או שלבעלה המנוח יש כעת או היו לו בעבר בנים או בנות ממנה או מאשה יהודיה אחרת.
- ד. במקרה שהאלמנה זקוקה לחליצה או שעברה כבר חליצה, עליה להמציא פס"ד מבית הדין הרבני האיזורי, שהיא חלוצה ומותרת להנשא כדמו"י. תעודת חליצה מבית דין רבני בארץ שאינו מוסמך על ידי הרבנות הראשית לישראל, או מבית דין בחוץ לארץ, טעונה אישור של הרבנות הראשית לישראל.
- ה. הנושא 'חלוצה', צריך להביא אישור שאינו כהן.
- ו. לפי הצורך, יבקש הרב המורשה מהאלמן או האלמנה הבאים להנשא פרטים גם על הנישואין הקודמים, (כתובה קודמת אם יש, שמות קודמים, רישום ילדים מזווג ראשון), וכל דבר אחר שלפי דעתו יסייע לו בהחלטה על היתר הנישואין שלפניו.

היתר נישואין / היתר נישואין לנשוי

32. אלו ההוראות בדבר הזקוקים להיתר נישואין:

- א. כאשר מתעורר ספק בדבר היתר הנישואין של המבקשים להינשא (ספק מקודשת לאחר, ספק אסורה לכהן, ספק אסורה לבועל, וכיוצ"ב), יש להפנות את המבקש/ת לבית הדין הרבני האיזורי לקבלת פס"ד אם מותר להשיאם. בכל פניה של מורשה הנישואין לבית הדין לקבלת היתר נישואין, יש לציין אם הבקשה כוללת בדיקת יהדות, או שבדיקת היהדות כבר נעשתה. גם בפסק הדין של היתר הנישואין שיוציא בית הדין, יהא כתוב אם היתר הנישואין כולל את נושא היהדות.
- ב. אין לרשום לנישואין אדם המבקש לשאת אשה נוספת על אשתו שהוא נשוי לה, אלא אם כן הציג היתר נישואין מבית הדין הרבני האיזורי ("היתר מאה רבנים").
- ג. היתר נישואין לאיש לשאת אשה על אשתו, שניתן מבית הדין הרבני האיזורי באר"י, או מבית דין רבני מוסמך בחו"ל, לתושב הארץ או לתושב חו"ל, טעון אישור הרב הראשי לישראל המשמש באותה עת נשיא בית הדין הרבני הגדול, על מנת שיהא ניתן לרשום איש זה לנישואין.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

33. אם השינוי במצב המשפחתי (אלמנות, גירושין, נשוי אזרחית וכו') טרם מעודכן בתעודת הזהות של הבא/ה להרשם לנישואין, אין לרשום אותם לנישואין, למרות התעודות המוסמכות שבידיהם. יש להפנות את בן הזוג הנוגע בדבר למרשם האוכלוסין במשרד הפנים, לעדכון תעודת הזהות בהתאם.

מאומצים

34. רישום נישואין של מי שהוא 'מאומץ' או מי שהיא 'מאומצת' ע"י הורים שאינם ביולוגיים, יעשה כדלהלן:

א. נתברר לרב המורשה כי המבקש/ת הינו/ה מאומץ/ת עליו להפנותו/ה לביה"ד באחת מארבע הערים הגדולות: ירושלים, תל אביב, חיפה ובאר שבע, לשם קבלת פס"ד להיתר נישואין. הפסק יכלול אישור יהדות אם נצרך, והיתר נישואין עם בן/בת זוג זה. את פסק הדין יש לתייק בתיק הנישואין.

ב. בכתובה של מאומץ או מאומצת יש לרשום את שם אביו/ה המגדלו/ה תוך הוספת הציון "שגידלו". אלא אם כן כתב בית הדין הרבני האיזורי בפסק הדין לרשום את שם האב הביולוגי.

ג. בטופס ההצהרה שבתיק הנישואין יש לציין במפורש: 'מאומץ' או 'מאומצת'. אולם בתעודת הנישואין על עותקה, אין לרשום זאת.

רישום תייר / תיירת

ד. תייר או תיירת תושבי חו"ל המבקשים להינשא בישראל, ואין להם תעודת זהות ישראלית, עליהם להציג בפני הרב המורשה דרכון מאותה מדינה בו הם מתגורר/ים. כמו כן עליהם להציג אישור יהדות ואישור רווקות / פנוי/ה מבי"ד רבני במדינתם, או מרב קהילה במדינתם, כשהם מוכרים על ידי הרבות הראשית לישראל לצורך מתן אישורים אלו.

ה. בנוסף, עליהם להציג את כתובת הוריהם, לצורך בירור יהדותם וכשרותם להנשא. על מורשה הנישואין לבדוק היטב כי המסמכים המוצגים בפניו הם מקוריים, וכן שלא נעשה בהם תיקון, מחיקה, שינוי וכדו'.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

ו. כל מסמך מחו"ל, הקשור לענייני רישום נישואין, טעון את אישור הרבנות הראשית לישראל.

רישום עולים חדשים

- ז. עולים חדשים, יירשמו אך ורק על פי תעודת זהות של משרד הפנים, ככל תושב ישראל.
- ח. אין להשיא עולה שעלה/תה לארץ ישראל החל משנת 1990, ללא אישור יהדות. האישור יהיה מבית הדין הרבני בארץ, או מבית דין רבני בחו"ל המוכר ע"י הרבנות הראשית לישראל, או מרבני קהילות בחו"ל המאושרים על ידי הרבנות הראשית לישראל. יש להקפיד על הוראה זו לגבי כלל העולים מכל הארצות.
- ט. עולה מחו"ל אחר שנת 1990, שכבר נישאה בארץ ע"י הרבנות, ובא להרשם כעת לנישואין אחרים, רישום הנישואין שלו/ה הוא ככל אזרח תושב הארץ, לאחר הצגת תעודת פנוי/ה.
- י. עולים מחו"ל שיש להם בני משפחה מקירבה ראשונה (אם, וכן: אח/ אחות/ בן/ בת ביולוגיים מאותה אם) שכבר נישאו ע"י הרבנות בארץ, ניתן להסתמך על כך כהוכחת יהדות.
- יא. חובת הוכחת היהדות בעולים חדשים, היא בנוסף לשאר הבידורים הנצרכים, בירור המעמד האישי, וכן היתר הנישואין של פלוני זה עם פלונית זו, דברים הטעונים בדיקה מדוקדקת יותר באוכלוסייה זו, מפאת רישומים שגויים או סותרים.
- יב. עולים שאין בידם מידע מבורר על יהדותם ויחוסם, יש להפנותם לבי"ד הרבני לקבלת פס"ד והיתר נישואין בהתאם.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

תושבי ישראל ילידי חו"ל / תושבי ישראל המתגוררים בחו"ל

יג. תושבי ישראל (בהוזה), אשר נולדו בחו"ל, עליהם להציג אישור יהדות מרב המוכר ע"י הרבנות הראשית לישראל. כמו כן עליהם להציג העתק מכתובת הוריהם.

יד. תושבי ישראל השוהים בחו"ל למעלה מחצי שנה, עליהם להמציא אישור רווקות/פנוי/ה מרב קהילה או מבי"ד מוכר ממקום מגוריהם. כמו כן עליהם להציג תעודת נישואין או כתובה מקורית של הוריהם. כל המסמכים מחו"ל זקוקים לאישור הרבנות הראשית לישראל.

הצהרת אבהות / מעוברת / מינקת

טו. במקרה שהכלה בהריון, יש להחתים את בני הזוג על "הצהרת אבהות" בטופס הצהרה מיוחד המצורף כנספח לתקנות אלה, בבית הדין הרבני, או בפני שלושה רבנים בראשות רב מרשה לנישואין. את הטופס החתום יש לתייק בתיק הנישואין.

טז. המבקשת להינשא והיא מעוברת מאדם אחר (ולא מהמבקש הנוכחי הבא לישאנה), יש להפנותם לבי"ד רבני מוסמך לקבלת היתר להנשא עם מבקש זה.

יז. אישה שילדה, אינה רשאית להינשא לפני עבור כ"ד חודש מהלידה. במקרים חריגים כאשר ברצונה להינשא תוך כ"ד חודש, יש להפנותה לבית הדין הרבני לקבלת היתר נישואין מיוחד.

חתן / כלה שיש להם ילד/ים מחוץ לנישואין

יח. איש או אישה המבקשים להנשא, ויש להם ילד/ים משותפים זה מזה שלא במסגרת נישואין, או שיש למי מהם ילד/ים מבן זוג אחר שלא במסגרת נישואין, על מרשה הנישואין לוודא כי רישום הילד/ים מעודכן בתעודת הזהות.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

אב שאינו ידוע / בן/בת לאם חד הורית / בת לאב נכרי

- יט. איש או אשה המבקשים להנשא, אך שם האב אינו מופיע בתעודת הזהות, יש להפנותו/ה לבי"ד הרבני האזורי לקבלת היתר נישואין.
- כ. בן או בת לאם אשר הרתה מבנק הזרע, יש להפנותו/ה לבית הדין הרבני האזורי לקבלת היתר נישואין.
- כא. כהן המבקש לישא אשה שאביה נכרי, יש להפנותו לבי"ד הרבני האזורי בדבר היתר הנישואין.
- כב. מי שבא לישא אשה ואביו נכרי, או מי שבאה להנשא ואביה נוכרי, יש לציין בטופס ההצהרה בתיק הנישואין, כי האב של המבקש/ת "נכרי", אולם בתעודות הנישואין על כל עותקיה אין לציין זאת.
- כג. בשטר הכתובה של מי שאביו או אביה נכרי, יש לרשום רק שם פרטי ומשפחה – ללא שם האב, או רק שם פרטי ושם האם – ללא שם משפחה. (במקום שם האב ושם המשפחה כמקובל).
- כד. הבא לישא אשה גרושה, חלוצה, חללה, גיורת, מי שאביה נכרי, או מי שחיתה עם גוי, עליו להביא אישור שאינו כהן. על האישור להניח את דעתו של מורשה הנישואין ויש לתייקו בתיק הנישואין.

קראים / אתיופים / בני ישראל

- כה. חתן או כלה בני העדה הקראית המבקשים להינשא, יש להפנותם לרב שהוסמך על ידי הרבנות הראשית לשם קבלת חברות.
- כו. חתן או כלה בני העדה האתיופית המבקשים להינשא, עליהם לפנות לרבני העדה בכל עיר ועיר שהוסמכו ע"י הרבנות הראשית לישראל, או לרב הראשי של יהודי אתיופיה, לשם קבלת היתר נישואין. רשימת רבני העדה המוסמכים ניתן לקבל ברבנות הראשית לישראל.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

- כז. כאשר אם החתן או הכלה, או אח או אחות ביולוגיים של החתן או הכלה, או אח או אחות ביולוגיים של אם החתן או הכלה, נישאו בארץ ישראל ע"י רב מורשה, או ע"י רב בחו"ל וקיבלו את אישור הרבנות הראשית לישראל, הרי זו הוכחת יהדות עליהם (בהתאמה, לחתן או לכלה). וככל בירור יהדות אצל שאר תושבי ארץ ישראל.
- כח. חתן או כלה מעדת "בני ישראל" (הודו), על פי פסק הרבנות הראשית לישראל – יש לוודא שלא נערכו גירושי אצל האמהות שלשה דורות אחורה. בהעדר וודאות זו, יש להפנותם לבית הדין הרבני האיזורי להיתר נישואין.
- כט. חתן או כלה בני העדה הקוצינית (הודו), ניתן להסתמך על כתובת הוריהם כמקובל, ובהתאם לשיקול דעתו של הרב המורשה.

פרסום רישום הנישואין ברבים

35. כל רישום נישואין, יש לפרסמו ברבים, כדי לאפשר לכל אדם להביע התנגדות הלכתית או חוקית, אם ישנה כזו. וכדלהלן:
- א. הפרסום יכול את הפרטים דלהלן: שם החתן, שם משפחתו, שם אביו, ארץ הלידה של החתן, שם עיר מגוריו, ומעמדו (רווק/גרוש/אלמן). וכמו כן: שם הכלה, שם משפחתה, שם אביה, ארץ הלידה של הכלה, שם עיר מגוריה, ומעמדה (רווקה/גרושה/אלמנה/חלוצה/גיורת). כמו"כ יכול הפרסום את תאריך רישום הנישואין.
- ב. על הרב המורשה לפרסם את דבר הרישום לנישואין, לאחר פתיחת התיק, לפחות בעיתון יומי אחד בשפה העברית, אשר הינו בעל פריסה ארצית. לענין זה: "עיתון" – פירושו כמשמעותו בפקודת העיתונות.
- ג. הפרסום בעיתון יעשה בהקדם האפשרי, ולא יאוחר משבוע לפני מועד עריכת החופה, הכל לפי הצורך והנסיבות בענין.
- ד. במקביל לפרסום בעתון, יש לפרסם את דבר הרישום גם בלשכת רישום הנישואין, וכן גם באמצעי פרסום אחרים, אם יש, למועצה הדתית.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

עיכוב נישואין

36. מורשה הנישואין רשאי לעכב את המשך הרישום, ואף לעכב את הנישואין עצמם, במקרים חריגים כדלהלן:

א. נתעורר ספק אצל הרב המורשה בקשר להיתר עריכת הנישואין, יוקפאו הליכי רישום הנישואין עד למתן החלטה בעניין לאחר חקירה ודרישה, תוך נתינת אפשרות לנוגעים בדבר לומר את דברם.

ב. נתעוררה עילה לעיכוב הנישואין, יודיע הרב המורשה לבני הזוג כי הוקפא הרישום, ולא יושלם עד לאחר בירור עניינם על ידי בית דין רבני מוסמך וקבלת פסק דין על ידו.

ג. נתברר לרב המורשה שעל פי ההלכה או על פי החוק אין לערוך נישואין לאחד מבני הזוג, יודיע על המקרה על כל פרטיו למחלקת הרבנות במשרד לענייני דתות. העתק מהמכתב למחלקת הרבנות – יתוייק בתיק הנישואין.

שאלתא למחלקת רבנות

37. בכל רישום לנישואין, חובה לשלוח למחלקת הרבנות במשרד לענייני דת, 'שאלתא' לאישור הנישואין. אין לאשר את נישואי הזוג בטרם התקבלה תשובה חיובית.

38. ביצוע הבירור יעשה כדלהלן: מורשה הנישואין יעביר בטופס רשמי את פרטי בני הזוג הנרשמים, אל מחלקת הרבנות במשרד לענייני דת, במטרה לקבל אישור על דבר יהדותם, וכן על מעמדם האישי של בני הזוג כפי שרשום במרשם האוכלוסין, וכמו כן שאין מניעה הלכתית להשיאם.

39. במקרה ואחד מהנרשמים מצוי ברשימת מעוכבי החיתוך, יודיע על כך בעל ההרשאה במחלקת הרבנות לרב המורשה בצירוף הפרטים הנוגעים לעניין. הרב המורשה יפסיק את המשך הליך הרישום ויפנה את המבקש/ת לבית הדין הרבני.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

פרק ד' – תעודת רווקות ותעודת פנוי/ה

הוצאת תעודת רווקות

40. הסמכות להנפקת "תעודת רווקות" נתונה אך ורק לרב המורשה הממונה בעירו. כמו כן תתקבל תעודה לאישור רווקות אם הוצאה על ידי בית הדין הרבני האיזורי, או ע"י בי"ד מחוץ לארץ שיש לו אישור הרבנות הראשית לישראל.

41. מקום הוצאת תעודת רווקות:

א. הבא/ה להרשם לנישואין שלא במקום מגוריו/ה הקבוע, עליו/ה להמציא לרב המורשה תעודת רווקות או תעודת פנוי/ה מאת הרב המורשה שבמקום מגוריו הקבוע, כפי הרשום בתעודת הזהות.

ב. המצאת תעודת הרווקות / פנוי/ה תהיה לכל המוקדם שלשה חודשים לפני מועד הנישואין, ולכל המאוחר ארבעים וחמישה יום לפני הנישואין.

ג. מי ששינה/תה את כתובת מגוריו/ה בתעודת הזהות בתוך ששה חודשים לפני מועד בקשת/ה לרישום נישואין, עליו/ה להמציא תעודת רווקות או תעודת פנוי/ה מהרבנות שבכתובת המגורים הקודמת.

ד. הבא/ה לפתוח תיק נישואין במקום מגוריו הרשום בתעודת זהות, ובפועל הינו/ה מתגורר/ת יותר מששה חודשים במקום אחר לרגל לימודים או כל עיסוק אחר, ישקול הרב המורשה לאפשר קבלת תעודת רווקות או פנוי/ה ממקום המגורים הנוכחי, אף שמקום זה אינו מקום המגורים שבתעודת הזהות.

42. הרב המורשה המנפיק תעודת רווקות או פנוי/ה, חייב לבצע את כל הביורורים והחקירות שבהן מותנית כשרות הנישואין העומדים על הפרק, כולל בירור היהדות, ולא ינפיק את תעודת הרווקות או פנוי/ה בטרם נתבררו עד תום כל הדברים הנ"ל. יש להדגיש, כי האחריות לכך מוטלת על הרב המורשה.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

43. על המבקש/ת תעודת רווקות :

- א. להגיש תעודת זהות מלאה ועדכנית, כולל הספת.
- ב. לומר את האמת בדבר כל הפרטים האישיים. על מורשה הנישואין לחקור את הדברים כראוי, לגבות את הצהרתו/ה על נכונות כל הפרטים שמסר, ובנוסף להחתימו/ה על כך בטופס ההצהרה בתיק הרווקות.
- ג. להפנות אל מורשה הנישואין שני עדים, או מכרים – זכר או נקבה – , מעל גיל 18, שיעידו על זהותו/ה, ועל נכונות הפרטים שבהצהרתו/ה. יש לזהות את הפונים על ידי תעודת זהות או תעודה מזהה אחרת. החקירה תיעשה לכל אחד מהם בנפרד, זה שלא בפני זה, ולאחר שהוזהרו כחוק לומר את האמת.
- ד. להציג בפני מורשה הנישואין את "תעודת הנישואין" של ההורים, אם נישאו בארץ. לאחר שוידא שהמסמך שהוצג בפניו אותנטי, וכי לא נעשו בו כל שינויים, על מורשה הנישואין לצלמו, לציין על גבי הצילום שהוא מתאים למקור, ולתייקו בתיק הנישואין.
- ה. לפי החלטת מורשה הנישואין, יציג המבקש/ת גם את ה"כתובה" של ההורים, בנוסף לתעודת הנישואין הנ"ל. אם הוצגה בפני המורשה הנישואין כתובה מנישואין שנערכו בחו"ל, יש לבקש אישור על תוקפה של הכתובה, מהרבנות הראשית לישראל.
- ו. להביא שתי תמונות פספורט, כאשר יש להדביק תמונה אחת של המבקש/ת על גבי תעודת הרווקות, ותמונה שניה על טופס ההצהרה.

הוצאת תעודת פנוי / ה

44. גרוש/ה וכן אלמן/ה, עליהם לקבל תעודת פנוי/ה, כדלהלן:

- א. גרוש או גרושה, וכן אלמן או אלמנה, המבקשים להנשא, עליהם לקבל "תעודת פנוי/ה" מהרבנות שבמקום מגוריהם בששת החדשים האחרונים, וכאמור לגבי תעודת רווקות.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

- ב. גרוש או גרושה המבקשים לקבל "תעודת פנוי/ה", ימציאו "תעודת גירושין" וכן "מעשה בית דין", מקוריים בלבד. מורשה הנישואין יטביע על התעודה ועל מעשה בית הדין חותמת: "הונפקה תעודת פנוי/ה ביום...". תעודת הגירושין ומעשה בית דין המקוריים יוחזרו למבקשים עם מתן התעודה, כדי שיוכלו למוסרם לרבנות הרושמת את הנישואין (אם אינה באותה עיר של הוצאת תעודת הפנוי/ה). את צילום תעודת הגירושין ומעשה בית הדין יתייק מורשה הנישואין בתיק הפנוי/ה.
- ג. אלמן או אלמנה המבקשים לקבל תעודת פנוי/ה, ימציאו תעודת פטירה רשמית של בן/ת הזוג המנוח/ה מאת משרד הפנים.
- ד. אישור מרופא, חברה קדישא, או מודעת אבל, אינם קבילים להוכחת אלמנות.

כללי: תיק רווק/ה פנוי/ה

45. השלמות כלליות לתעודת רווקות או תעודת פנוי/ה:

- א. על הרב המורשה לפתוח "תיק רווקות" או "תיק פנוי/ה", למספר את התיק, ולרכז בתוכו את כל החומר והמסמכים השייכים למבקש/ת. זאת גם אם הרישום בפועל נעשה באופן ממוחשב.
- ב. על המבקש/ת תעודת רווקות או תעודת פנוי/ה להמציא כל מסמך שיידרש ע"י הרב המורשה לפי מעמדו בהתאם.
- ג. תעודת רווקות או תעודת פנוי/ה חייבת להכיל את כל המידע בדבר יהדותו, רווקותו, או היותו פנוי לנישואין, של המבקש/ת. כאשר התעודה מופנית לרישום נישואין ברבנות בישראל, חובת בדיקת הנתונים במשרד לענייני דת מוטלת על הרב המורשה הפותח את תיק הנישואין, ובמקרה זה יציין הרב המנפיק את תעודת הרווקות או את תעודת הפנוי/ה – שהתעודה לא נבדקה על ידי המשרד לענייני דת.
- ד. כאשר תעודת הרווקות או הפנוי/ה מיועדת לרישום נישואין בחוץ לארץ, אזי בנוסף לחובת בירור היהדות, מוטלת על הרב המורשה המנפיק את התעודה החובה לבדוק את הנתונים גם במשרד לענייני דת, וכאשר אין כל עיכוב יציין גם על התעודה שהיא נבדקה במשרד לשירותי דת.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

ה. הרב המנפיק תעודת רווקות או תעודת פנוי/ה, יוודא כמיטב יכולתו כי התעודה מונפקת למטרת נישואין כדמו"י, ולא תהווה פתח לתקלה. לפי שיקול דעתו הוא רשאי שלא להנפיק תעודת רווקות או פנוי/ה בטרם יוצג בפניו אישור על פתיחת תיק נישואין ברבנות מוכרת, בארץ או בחו"ל.

ו. תוקפה של תעודת רווקות או תעודת פנוי/ה, אינה אלא לשלשה חדשים. יש לציין זאת על גבי התעודה.

ז. תוקפה של תעודת נישואין היא ללא הגבלת זמן, אא"כ הובאה תעודה המעידה על סיום הנישואין.

ח. תוקפו של בירור יהדות הינו ללא הגבלת זמן.

46. לא היה רב מורשה להנפקת תעודת רווקות במקום מגורי אחד מבני הזוג, ולא היה ניתן להביא עדים אל הרב המורשה במקום פתיחת תיק הנישואין, ימציא אותו בן זוג לרב המורשה אליו פנו להרשם לנישואין, אישור ממוסד מקומי ומוסמך, כגון המועצה הדתית, או אישיות רבנית ידועה ומוסמכת, שלפי מיטב ידיעתו/ם הם רווקים או פנויים. אישור זה לא ישמש ראיה חלוטה, ועל המורשה לערוך בנוסף חקירה ודרישה אודות מעמדם האישי וכשרותם לנישואין של הנרשמים.

47. חיילים או חיילות בשרות חובה בצה"ל, עליהם להמציא תעודת רווקות או תעודת פנוי/ה מהרב המורשה במקום מגוריהם בעת גיוסם.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

פרק ה' – כתובה / סידור חופה וקידושין

כתובה והעתק כתובה

48. רישום הנישואין מקנה לבני הזוג זכות לקבלת כתובה, והעתק כתובה, לפי הפרטים דלהלן:

א. בני הזוג יקבלו כתובה והעתק כתובה לפני מועד הנישואין, זאת לאחר גמר הליך הרישום, ולאחר שהרב המורשה אישר את עריכת החופה והקידושין.

ב. על הרבנות להנפיק לבני הזוג כתובה והעתק, כפי מנהג עדתו של החתן. (ספרדי, אשכנזי, או תימני).

ג. על בני הזוג להשתמש בכתובה שקיבלו מהרבנות. אם רצונם להשתמש בכתובה משלהם, או להביא כתובה בכתב אומנותי, עליהם לתאם זאת זמן סביר מראש עם רשם הנישואין, ולקבל ממנו אישור לכך.

ד. כתובות שהוצאו לאור ע"י צה"ל או משטרת ישראל, יכולים לשמש חיילים או שוטרים בלבד.

ה. מורשה הנישואין ימלא את העתק הכתובה (תאריך, מקום, שמות, סכום הכתובה), בטרם מסירת הכתובה לבני הזוג, ועל מסדר הקידושין להקפיד למלא את הכתובה המקורית בהתאם.

ו. סכום "תוספת הכתובה" המקסימאלי, לא יעלה על מליון ש"ח. רצוי שסכום תוספת הכתובה יקבע ע"י הצדדים כבר במשרדי הרבנות, ולא במעמד החופה.

ז. עורך החופה ישתמש רק ב"כתובה" שנמסרה לו או שאושרה לו לשימוש על ידי הרבנות המקומית. אם נוצר צורך להחלפת הכתובה באחרת, יחזיר עורך החו"ק את הכתובה שנמסרה לו מהרבנות, בליווי הסבר על סיבת ההחלפה.

ח. על עורך החופה להקפיד כי הכתובה והעתק הכתובה יהיו זהים בנוסח לחלוטין.

ט. ההעתק חייב להיות מסומן כראוי בתור "העתק". אין למלא שתי כתובות רגילות שוות ולהעביר אחת מהן לצורך העתק.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

- י. במקרים מיוחדים בהן אושר השימוש בכתובה צבאית או משטרית, על הרב הצבאי או המשטרתי להקפיד להשתמש גם ב"העתק הכתובה" של צה"ל או המשטרה, ואותו יש להחזיר אל הרבנות הרושמת. זאת כדי שהכתובה והעתק הכתובה יהיו תואמים.
- יא. הרב המקדש הינו האחראי להחזרת "העתק הכתובה", כשהוא ממולא כנדרש (כולל שמות מלאים של עדי הקידושין, ופרטיהם), וכן חתום אישית על ידי הרב המקדש.
- יב. מורשה הנישואין יבהיר לבני הזוג המקבלים את ה"כתובה", שיש לדאוג שהעתק הכתובה יוחזר תוך שבוע ימים מיום החופה למשרדי הרבנות המקומית. ללא החזרת העתק הכתובה לרבנות, תעוכב הוצאת תעודת הנישואין לבני הזוג.
- יג. במקרה שהעתק ה"כתובה" אבד, יצלם מורשה הנישואין את ה"כתובה" המקורית, וישמור את הצילום בתיק הנישואין כ"העתק נאמן למקור", זאת בצירוף אישור הרב המקדש כי אכן החופה והקידושין נערכו על ידו, ובצירוף כתיבת פרטי העדים כנדרש.

סידור חופה וקידושין

48. הוראות לסידור הקידושין:

- א. את סידור החו"ק יש לקיים במועד החופה ובאותה שעה. אין לשנות מהמועד והשעה שנקבעה.
- ב. בשום פנים ואופן אין לסדר את הקידושין שלא במעמד החופה.
- ג. עורך החו"ק ישים לב להקפיד על כשרות העדים כהלכה.
- ד. אם צפה עורך החו"ק מראש כי יתקל בבעיה במציאת שני עדים כשרים על פי ההלכה, ידאג להביא עמו אדם כשר, ויהיו הוא והאדם הנוסף עדים.
- ה. יש להקפיד שאותם העדים יהיו הן על הכתובה והן על הקידושין.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

49. רבנים המאושרים לערוך חו"ק :

- א. אין אדם רשאי לערוך חופה וקידושין, אא"כ קיבל את רשות והסמכת הרבנות הראשית לישראל.
- ב. על הרב המורשה להקפיד לכבד רבנים בסידור קידושין בהציגם אישור חד פעמי מהרבנות הראשית לישראל.
- ג. שמות הרבנים הצבאיים, הרבנים המשטרתיים, וכן רבני השב"ס המורשים לערוך חו"ק, מפורסמים תוך הרשימה הארצית של עורכי החו"ק המתעדכנת מידי חודשיים באתר הרבנות הראשית לישראל.
- ד. במקרים חריגים ובאופן חד פעמי רשאי הרב המורשה בעירו להתיר לרב הראוי לכך, לפי שיקול דעתו, לערוך חו"ק במקומו בצירוף ביאור מפני מה אושר.
- ה. רב מכהן או שביהן בקהילה מוכרת בחוץ לארץ, והינו מוכר ע"י הרבנות הראשית לישראל, רשאי לערוך קידושין, במסגרת אישור חד פעמי של הרב המורשה בעירו.
- ו. רב שאושר ע"י מחלקת אישות וגירות שע"י הרבנות הראשית לישראל, יהיה רשאי לערוך חופה בכל אתר ואתר.
- ז. על הרב המורשה לקבל את רצון בני הזוג בקביעת רב עורך חופה וקידושין מתוך הרשימה הארצית של עורכי החופות, ולאפשר להם לבחור רב שהם מעוניינים בו.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

50. הנהגת הרב עורך החו"ק :

- א. על הרב עורך החו"ק ליזום פגישה מקדימה עם בני הזוג, כדי לשוחח עימם בהארת פנים ובנעימות על מהלך הטקס, ומשמעותו. כמו"כ יסכם איתם את העדים הכשרים למעמד, את הצניעות המתבקשת במעמד זה, את שעת החופה ואת שעת הגעתו, וכל כיוצ"ב.
- ב. עורך החו"ק יופיע באופן מכובד ומתאים למעמדו כעורך חו"ק.
- ג. אסור לעורך החו"ק ללוות את עצמו בכלי זמר במהלך ברכות החו"ק. כמו"כ אין לו לשנות מאופן סידור החו"ק בהתאם להלכה ולנוהג המקובל מדורי דורות.
- ד. עורך החו"ק לא יהיה רשאי לקבל תמורה שלא בהתאם לכללים שקבעה מועצת הרה"ר.
- ה. עורך החו"ק לא יפרסם עצמו בכל דרך שהיא, כמי שנותן שירות לעריכת חו"ק.

מקום עריכת החופה וקידושין

51. אלו הפרטים בדבר מקום עריכת החופה וקידושין :

- א. הרבנות המקומית מוסמכת לקבוע הסדרים מחייבים לגבי מקום עריכת החופה והקידושין באופן שיהיו ראויים לקיים בהם עריכת חו"ק כהלכה, מבחינת אופי המקום וסדרי הכשרות וכדומה.
- ב. הרבנות המקומית שבה נרשם הזוג לנישואין, אינה חייבת לשבץ רב לעריכת החופה והקידושין, אלא בתחום פעילותה.
- ג. נרשמו בני זוג לנישואין במקום מגורי אחד מהם, והנישואין עצמן נקבעו למקום אחר, ואינם אמורים להיערך על ידי הרב המורשה שאצלו נרשמו לנישואין, על הרב המורשה שאצלו נרשמו לנישואין – לתת רישיון מתאים לרב אחר המוסמך לערוך חופה וקידושין.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

ד. אם ביקשו בני הזוג לערוך את החופה וקידושין במקום שמחוץ לרשות המקומית בה נרשמו לנישואין, עליהם לדאוג לרב שיערוך להם את החופה והקידושין מתוך הרשימה הארצית של עורכי החופות.

ה. נתקלה הרבנות הרושמת בבעיה לסידור רב לעריכת חו"ק באזור שמחוץ למקום שיפוטה, תפנה אל הרבנות שבאזור עריכת הנישואין, כדי להסדיר לזוג רב לעריכת החופה והקידושין.

אחריות הרב עורך החופה וקידושין

52. אלה חובות הרב מסדר החופה וקידושין:

א. כל רב שהורשה לערוך קידושין, לרבות רבנים צבאיים ומשטרתיים, וכן רבנים שאינם מכהנים – מהארץ או מחו"ל שאושר להם באופן קבוע או באופן חד פעמי לערוך חו"ק, מחוייב לפעול אך ורק בהתאם להנחיות הרבנות הראשית לישראל והרבנות המקומית הרושמת לנישואין אשר בה נרשמו בני הזוג, בכל דבר ועניין הקשור לסידור חו"ק.

ב. רב שהורשה לערוך חו"ק, והביע את הסכמתו, עליו לחתום בכתב על הסכמה זו, לקבל עליו את האחריות לביצוע החו"ק – לרבות תביעות כספיות אם יהיו בקשר לכך, להתחייב לערוך את החו"ק כהלכה, וכן להחזיר את העתק הכתובה תוך שבוע ימים מיום החופה למשרדי הרבנות הרושמת.

ג. רב שאושר לו לערוך את החופה והקידושין, אין בידו אפשרות למנות רב אחר כממלא מקומו. במקרה של תקלה, עליו להודיע על כך בהקדם למחלקת הנישואין.

הוראות נוספות

53. הוראות נוספות בדבר סידור חופה וקידושין:

א. אין לערוך חופה וקידושין במוצאי שבתות, או במוצאי יומים טובים.

ב. אין לערוך סידור חו"ק בימי ששי של ימות החורף אלא עד השעה 12:00, ובימי ששי של ימות הקיץ עד השעה 13:00.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

ג. בני הזוג המתחתנים ימציאו לרבנות בה נפתח תיק הנישואין, "תעודת כשרות" ברת תוקף למועד החתונה, של הקייטרינג, האולם, גן האירועים, וכיוצ"ב, בו תיערך החתונה.

ד. אין לערוך את טקס החו"ק במקום מחלל שבת אפילו אם האוכל שיוגש באירוע ע"י הקייטרינג יהיה כשר.

ה. יש להציג את אישור הטבילה של הכלה לרב עורך החו"ק. האישור יתויק בתיק הנישואין.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

פרק ו' – גביית אגרות והנפקת תעודות

---

54. פתיחת תיק רווקות, תיק פנוי/ה, או תיק נישואין, טעונה תשלום אגרה:

א. הרב מורשה הנישואין יפעל בהתאם להנחיות המשרד לשירותי דת המתעדכנות מעת לעת. על מורשה הנישואין האחריות לבדוק ולהתעדכן בעניין זה.

ב. פתיחת תיק רווקות, תיק פנוי/ה, או תיק נישואין, טעונה תשלום אגרה ממשלתית. האגרה אינה קשורה למורשה הנישואין, ולא תיגבה על ידו. ניתן לשלמה במשרדי המועצה הדתית. אם לא היתה מועצה דתית בתחום שיפוט הרב המורשה, ניתן לשלם את האגרה במועצה הדתית הסמוכה, וכפי הוראת המשרד לשירותי דת.

ג. גובה האגרה, והקריטריונים למקבלי הנחות, נקבעים ע"י השר לענייני דתות באישור משרד האוצר, ויש לפעול בהתאם להוראתם.

ד. אגרת הנישואין כוללת את פתיחת תיק רישום הנישואין, פרסום בעיתונות, הנפקת כתובה, הנפקת תעודות נישואין לשני בני הזוג, והפניית רב לעריכת חו"ק (בשטח שיפוטה של הרשות המקומית בלבד).

ה. כשהחופה נערכת מחוץ לשטח השיפוט של הרשות המקומית, ע"י רב מטעם הרבנות המקומית, על בני הזוג לדאוג להסדרת נסיעותיו של הרב המקדש, הלוך וחזור.

ו. נפתח תיק לנישואין, ובסופו של דבר לא נישאו בני הזוג, תוחזר להם אגרת הנישואין, בניכוי הוצאות פתיחת תיק לנישואין.

55. על פי חוק השמות (התשט"ז-1958, סעיף 6), יש לבני הזוג זכות לקביעת שם המשפחה לאחר הנישואין. לפיכך, על מורשה הנישואין לשאול את בני הזוג על שם המשפחה שירשם בתעודת הנישואין.

56. משהחזר "העתק הכתובה" לרבנות חתום על ידי הרב המקדש כנדרש, יונפקו תעודות הנישואין בחמישה עותקים: שני העותקים בהם מופיעות התמונות יימסרו לבני הזוג, ושלושת העותקים הנוספים ישמשו כדלהלן: עותק אחד ישמר בתיק הנישואין, ושני עותקים נוספים יועברו אל מחלקת הרבנות במשרד לענייני דת, אשר העתק אחד נשאר אצלם למשמרת, והעתק שני מועבר על ידם למשרד הפנים למרשם האוכלוסין.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

57. מחלקת הנישואין תשתדל להנפיק את תעודת הנישואין, בתוך שבועיים ממועד קבלת העתק הכתובה.

58. לא תונפק "תעודת נישואין" לבני זוג כאשר לא הוחזר "העתק הכתובה". אם אבד העתק הכתובה וצולמה הכתובה המקורית כאמור לעיל, ניתן להנפיק תעודת נישואין על סמך צילום זה.

59. על הרב המורשה לחתום באופן אישי על תעודות הנישואין. יש להטביע על כל העותקים את חותמת הרבנות המקומית.

60. התמונות שנמסרו ע"י הנרשמים לנישואין, יודבקו על שני העותקים הנמסרים להם. החותמת של הרבנות תוטבע על עותקים אלו באופן שחלקה יהיה על התמונה ורובה על המסמך.

61. העתקי התעודות המיועדות למחלקת הרבנות במשרד לענייני הדת ולמשרד הפנים, ישלחו ליעדם מידי חודש בחודשו.

62. לכל משלוח של תעודות נישואין יש לצרף דין וחשבון המפרט את מספר הנישואין שנערכו באותו חודש, אף אם טרם הוכנו לכולם תעודות נישואין.

63. נפסלה תעודה מאיזו סיבה שהיא, ינהג הרב המורשה כדלהלן: יבטל את כל חמשת ההעתקים על ידי העברת קו לאורכן, יכתוב עליהם באותיות גדולות "מבוטל", יעביר את ארבעת הטפסים הראשונים למחלקת הרבנות במשרד לענייני דת, וישאיר העתק אחד בצמוד להעתק הדו"ח החודשי המתאים, הנשאר ברבנות.

64. סיום הטיפול בתיק נישואין:

א. עם סיום טיפולו בתיק, על המורשה לרשום בתיק הנישואין את שם העיתון בו נתפרסמה ההרשמה לנישואין, תאריך עריכת הנישואין, ומספר תעודת הנישואין.

ב. אסור לתקן תעודת נישואין לאחר שהונפקה, מחמת כל פרט שהוא שהשתנה בתעודת הזרות של מי מבני הזוג לאחר הנישואין, אלא אם כן נפלה טעות סופר בהדפסת תעודת הנישואין. גם במקרה זה לא תוצא תעודה חדשה, אלא יבוצע תיקון על גבי אותה תעודה ותוטבע חותמת לצד התיקון.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

פרק ז' – נישואין אזרחיים

---

65. נישואין אזרחיים שנערכו בין בני הזוג שלפנינו:

א. איש ואשה הבאים להרשם לנישואין כדמו"י, והינם נשואים עתה זל"ז בנישואין אזרחיים, ניתן לפתוח להם תיק נישואין רגיל ללא צורך להפנותם לבית הדין.

ב. איש ואשה הבאים להרשם לנישואין כדמו"י והינם נשואים כבר בנישואין אזרחיים כנ"ל, והרישום בתעודת הזהות הוא "נשואים", ניתן לרושםם לנישואין כרגיל, ואין צורך להפנותם לשינוי הרישום בתעודת הזהות בטרם פתיחת הליך הרישום לנישואין.

ג. איש ואשה הבאים להרשם לנישואין כדמו"י והינם נשואים כבר בנישואין אזרחיים כנ"ל, על הרב המורשה לציין בתיק הנישואין במשבצת מצב משפחתי "פנוי(ה)" את הכיתוב: "נשוי/ה בנישואין אזרחיים", וכן יש לציין זאת בשלשת העתקי תעודות הנישואין. ואולם בשתי התעודות הנמסרות לידי בני הזוג אין לציין זאת.

ד. בתיק הנישואין יש לתיק גם עותק מתעודת הנישואין האזרחית, בנוסף לשאר המסמכים. מובהר כי תעודת הנישואין האזרחית אינה באה במקום "תעודת נישואין" רשמית כדמו"י מישראל.

66. איש ואשה שנישאו אזרחית, ובית הדין האיזורי קבע את מעמדם שהינם נשואים גם על פי ההלכה, ישמש פסק הדין כתעודת נישואין לכל דבר וענין, לרבות לצורך שינוי המעמד האישי בתעודת הזהות במשרד הפנים. במקרה זה מורשה הנישואין לא ירשום אותם לנישואין.

67. נישואין אזרחיים שנערכו עם בן זוג יהודי/ה אחר/ת:

א. באם אחד מהבאים להרשם נשוי עתה לבן זוג יהודי/ה אחר/ת, בנישואין אזרחיים, אין לקבלם לרישום נישואין עד לאחר המצאת המסמכים הרשמיים מחו"ל או מבית המשפט לענייני משפחה על התרת אותם נישואין. לאחר קבלת המסמכים האמורים, יש להפנותו/ה לבית הדין הרבני לצורך קבלת פסק דין המתיר להם להנשא זה לזה כדמו"י.

ב. וכן בני זוג הבאים להרשם לנישואין ואחד מהם היה נשוי בעבר ליהודי/ה אחר/ת בנישואין אזרחיים, וכבר הותרו אותם הנישואין ובידו המסמכים הרשמיים על כך,

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

אין לרושם לנישואין אלא יש להפנותם תחילה לבית הדין הרבני לצורך קבלת פסק דין המתיר להם להנשא זה לזה כדמו"י.

ג. פסק בית הדין הרבני שמותר להשיאם זל"ז, ירשום אותם הרב המורשה לנישואין כמקובל. בתיק הנישואין ירשם שהיו נחשבים בעבר כנשואים בנישואין אזרחיים והותרו אותם נישואין. עותק מטופס התרת הנישואין האזרחיים וכן עותק מפסק הדין של בית הדין הרבני המתיר אותם לנישואין ישמר בתיק הנישואין.

68. נישואין אזרחיים עם בן זוג יהודי/ה שהותרו על ידי גט :

א. איש ואשה הבאים להרשם לנישואין, ואחד מהם היה נשוי בעבר לבן זוג אחר בנישואין אזרחיים, והותרו אותם הנישואין בגט פיטורין, אין לרושם לנישואין עד לאחר המצאת מסמכים רשמיים מחו"ל או מבית המשפט לענייני משפחה, על התרה אזרחית של אותם נישואין.

ב. לאחר המצאת המסמכים האמורים ניתן לרושם לנישואין ככל הליך רישום נישואין רגיל לגרוש או גרושה האמור לעיל. בתיק הנישואין בתיק הנישואין ירשם שהיו נחשבים בעבר כנשואים בנישואין אזרחיים והותרו אותם נישואין בגט. יש לתיק בתיק הנישואין את תעודת הגירושין ומעשה בי"ד מקוריים מבית הדין הרבני האיזורי או מבית הדין בחו"ל שקיבל את הסכמת הרבנות הראשית לכך, וכן את העתק טופס התרת הנישואין האזרחיים.

69. נישואין אזרחיים שנערכו עם בן זוג שאינו יהודי:

א. כאשר אחד מבני הזוג הבא להירשם לנישואין, נשוי כבר בנישואין אזרחיים לאינו יהודי/ה, יש להפנות את המבקש/ת לבית המשפט לענייני משפחה לשם מתן פסק דין על התרת הנישואין הללו. אין לרושם את בן הזוג היהודי לנישואין כדמו"י, כל עוד לא הומצא פס"ד של התרת הנישואין הקודמים מבן הזוג הלא יהודי/ה.

ב. יהודיה שהיתה נשואה אזרחית לאינו יהודי, ומביאה טופס אזרחי על התרת הנישואין מחו"ל או מהארץ כנ"ל, על מורשה הנישואין לוודא כי אמנם הבעל הראשון היה אינו יהודי, באופן שהתרת הנישואין האמורה הספיקה לכך.

ג. יהודיה שהיתה נשואה אזרחית לאינו יהודי, ונתגרשה אזרחית, אסורה להנשא לכהן, וצריכה ג' חדשי הבחנה מעת שנפרדה ממנו.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

פרק ח' – שונות

תיק נישואין / תעודת נישואין / אישור נישואין

70. נרשם זוג לנישואין, והנישואין לא נערכו תוך שלושה חדשים מיום ההרשמה, פג תוקפן של העדויות בתיק הנישואין, אלא אם כן ביקשו בני הזוג להאריך את תוקפו של התיק לתקופה מוגדרת נוספת, עם סיבה מנומקת, שנתבררה למורשה הנישואין.

71. תעודות נישואין, אישורי נישואין, העתקי כתובות, ומסמכים שונים:

א. הנפקת תעודת נישואין לבני זוג תיעשה בהקדם האפשרי אחרי הנישואין, לאחר שימציאו את העתק הכתובה כשהיא חתומה על ידי הרב המסדר את החו"ק.

ב. אם העתק הכתובה הוחזר לאחר שעברו שלשה חדשים מעת הנישואין, על הרב המורשה לבדוק את סיבת העיכוב, בטרם ינפיק תעודת נישואין.

ג. אם אבדה לאחד מבני הזוג תעודת הנישואין, ניתן להנפיק 'העתק' על גבי טפסים מיוחדים שהונפקו על ידי מח' הרבנות שבמשרד לשירותי דת. כמו כן ניתן להנפיק צילום מעותק התעודה המקורית המצוי בתיק, עם הטבעת חותמת "העתק נאמן למקור".

ד. ניתן להנפיק העתק או צילום מתעודת נישואין, רק על פי בקשת אחד מבני הזוג.

ה. "תעודת נישואין" היא התעודה הרשמית והבלעדית לנישואין, והיא מיועדת רק עבור נישואין שנערכו בארץ ישראל. אין להנפיק "תעודת נישואין" עבור נישואין שנערכו בחוץ לארץ, גם אם הרישום נערך ברבנות המקומית בארץ ישראל; במקרה זה יש להפנות את הזוג לבית הדין הרבני האיזורי לקבלת פסק דין על אישור הנישואין.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

1. בני זוג שנישאו בחו"ק בארץ באופן פרטי, שלא ע"י לשכת רישום נישואין מוסמכת, או שנישאו בחוץ לארץ, אין בסמכותו של רב מורשה לנישואין להנפיק להם אישור נישואין או תעודת נישואין. הם יכולים לאשר את נישואיהם רק בבית הדין הרבני האיזורי, לאחר חקירתם והחלטתם.

2. בני זוג שנישאו בחו"ק כנ"ל בארץ שלא ע"י לשכת רישום נישואין מוסמכת, או בחוץ לארץ, ובית הדין הרבני אישר את נישואיהם בפסק דין כאמור, אם רצונם לקבל תעודת נישואין רשמית המוכרת בקונסוליות ובשגרירויות העולם, לא יוכלו לקבל תעודת נישואין רגילה מהרבנות בארץ. יש להפנותם אל הנהלת בתי הדין הרבניים, לשם הוצאת "תעודה על ידי אישור נישואין – פסיקתא". תעודה זו לא תיחתם על ידי הדיינים, כי אם על ידי מנהל בתי הדין הרבניים, כשהיא מסתמכת על פסק הדין. התעודה תונפק בשני עותקים, עם תמונות המבקשים.

3. על כל לשכות הרבנות בישראל לעבוד בטפסים אחידים, לתעודות רווקות, פנוי/ה, נישואין, טופסי הצהרת אבהות, טופסי הפניה לבית דין, וכיוצ"ב, ובצורה המאושרת על ידי מחלקת אישות וגירות שע"י הרבנות הראשית לישראל.

מידע לצבור

72. מתן מידע לזוגות הבאים להרשם יהא כדלהלן:

א. הרבנות המקומית תפרסם את הדברים שמועמדים להנשא נדרשים להמציא לצורך הוצאת "תעודת רווקות", "תעודת פנוי/ה", או לצורך "פתיחת תיק נישואין".

ב. הרבנות המקומית תפרסם בלוח המודעות את רשימת הימים בהם לא נוהגים לערוך נישואין, כדוגמת תקופת ספירת העומר ובין המיצרים.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

הסכם ממון

73. העורכים לפני נישואיהם "הסכם ממון" להסדרת חלוקת נכסיהם, יש להקפיד אצלם כדלהלן:
- א. איש ואשה הבאים להרשם לנישואין, ונערך ביניהם "הסכם ממון", יצרף מורשה הנישואין עותק ממנו לתיק הנישואין, ובנוסף יידע את עורך החו"ק שיש הסכם ממון בין בני הזוג, כדי שיעשה קנין סודר עם החתן ועם והכלה בין הקידושים לנישואין על ההסכם הנ"ל, כפי ההלכה.
  - ב. מורשה הנישואין לא יאשר הסכם שיש בו פגמים הלכתיים. מקרים אלו – ישלח אל בית הדין הרבני.
  - ג. ע"פ החוק האזרחי (חוק יחסי ממון תשל"ג, פרק א סעיף 2), הסכם ממון טעון אישור בית הדין הדתי שלו סמכות השיפוט בענייני הנישואין והגירושים של בני הזוג, או אישור בית המשפט לענייני משפחה. כמו כן, הסכם ממון שנכרת לפני הנישואין או בשעת עריכתם, יכול אימות מורשה הנישואין לבוא במקום אישור בית הדין או בית המשפט.
  - ד. הרב מורשה הנישואין יאמת את הסכם ממון, או תיקון להסכם ממון שכבר נעשה, אך רק כשהללו מוגשים לפניו בכתב.
  - ה. נוסח אימות הסכם ממון של הרב מורשה הנישואין יהיה בנוסח דלהלן: "הצדדים הופיעו בפני, לאחר שחתמו בפני העדים הנ"ל. ולאחר שנוכחתי כי הצדדים עושים את ההסכם בהסכמה חפשית ובהבינם את משמעותו ואת תוצאותיו, ולאחר שאימתו בפני את חתימותיהם, ע"פ סמכותי החוקית לפי חוק יחסי ממון בין בני זוג (ה'תשל"ג) פרק ראשון סעיף 2 (ג), הריני מאשר את ההסכם הנ"ל". לאחר נוסח זה יוסיף את חתימתו.
  - ו. אין לאשר "הסכם ממון" לאחר הנישואין. הביאו בני הזוג הסכם ממון שנערך לאחר נישואיהם, יש להפנותם אל בית הדין הרבני האיזורי.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

"העמדת חופה"

74. זוג שכבר נישא בעבר, ומפני ספיקות הלכתיות פסק בית הדין הרבני שיש לערוך להם שוב חופה (וקידושין), יש לערוך להם "העמדת חופה", כדהלן.

א. מעמידים את בני הזוג תחת חופה נפרדת, ליד זוג אחר הנישאים באותה שעה, והמסדר קידושין בחופה הסמוכה מברך ומוציא את שתי הזוגות בברכות הקידושין והנישואין. בהתאם להוראות בית הדין, תהיה גם טבעת נוספת, או כתובה חוזרת.

ב. במקרה של "העמדת חופה", יש לפתוח תיק נישואין, ולציין על גבי התיק "העמדת חופה". הזוג יקבל "כתובה" אך לא יקבל "תעודת נישואין". אישור על נישואין שנעשו ע"י העמדת חופה, יוכלו לקבל בני הזוג מבית הדין הרבני האזורי לאחר שיציגו את ה"כתובה" עם אישור על העמדת החופה כאמור.

ג. במקרים של העמדת חופה, על הרבנות לשמור העתק מאישור הנישואין שניתן על ידי בית הדין, בתיק הנישואין של בני הזוג.

רישום אסירים/ות

75. ניתן לסייע לאסירים (עצירים שאינם בסבב חופשות), להינשא כדמו"י, כפי הפרטים דלהלן:

א. הטיפול בהליך הראשוני של פתיחת תיק נישואין באסירים כנ"ל, יהיה באמצעות רבני שירות בתי הסוהר שהוסמכו לכך.

ב. רבני השב"ס המוסמכים יודאו את פרטי האסיר הנדרשים, וימלאו את הפרטים בהתאם לטפסים שיקבלו מהרבנות המקומית במקום מגורי האסיר/ה. הרב המורשה יפתח תיק נישואין בהתאם לפרטי האסיר שנמסרו על ידי רב השב"ס, ויתייק את הטפסים ואת הצהרת האסיר כפי שהוגשו לו על ידי רב השב"ס, מבלי לחייב להביא את האסיר/ה להופיע בפניו.

ג. השלמת המסמכים ותשלום האגרה, יטופלו ברבנות המקומית לאחר פתיחת התיק, על ידי בן/ת הזוג או על ידי בני משפחה.

ד. אם נוצר צורך בבירורים נוספים, ייעשה הדבר על ידי רב השב"ס, לפי הנחיותיו של הרב המורשה.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

הדרכת כלות

76. הכלות הבאות להרשם לנישואין יקבלו הדרכה בסיסית בענינים הנוגעים לעריכת הנישואין כהלכתם, וככל שהחתן יבקש לקבל אף הוא הדרכה, יופנה להדרכה מתאימה.

א. מורשה הנישואין יפנה את הכלה למדריכת כלות המוכרת מטעם הרבנות המקומית הרושמת, לצורך קבלת הדרכה בסיסית, וקביעת תאריך הנישואין. בסיום תעביר המדריכה אישור על כך בכתב, ומורשה הנישואין יתייק זאת בתיק הנישואין.

ב. לאחר שסיימה הכלה את הדרכתה, תקבל הכלה מהמדריכה הפניה ואישור כניסה למקווה.

ג. כלה המעוניינת לקבל הדרכה אצל מדריכת כלות אחרת, רשאית לעשות זאת, בתנאי שאותה מדריכה תהיה מוכרת מטעם הרבנות הראשית לישראל, או על ידי הרב המורשה. בסיום ההדרכה תמציא אישור בכתב על ההדרכה, ועל מועד קביעת הנישואין. במקרה זה תוכל הכלה לקבל הפניה למקוה – מהמועצה הדתית.

ד. גם כלה הנמצאת בהריון, תופנה להדרכת כלות.

ה. כלה בהריון המבקשת להימנע מטבילה, תופנה אל הרב המורשה, אשר יכריע בעניינה ויידע את עורך החו"ק בהתאם.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

פרק ט' – אחריות ואמצעים משמעתיים

---

77. על הרב המורשה לנישואין יחולו הוראות אלה:

- א. הרב המורשה אחראי אישית לרישום הנישואין במקום בו הוא מכהן, ועריכתם, כדת משה וישראל.
- ב. על הרב המורשה לפעול לפי כל התקנות וההוראות לרישום הנישואין של הרבנות הראשית לישראל.
- ג. הפרת הוראות אלו, כולן או מקצתן, על ידו או על ידי מי שפעל מטעמו, עלולה לגרום לשלילת אישורו כרב מורשה, על ידי מועצת הרה"ר לישראל.

78. על עורך החופה והקידושין יחולו הוראות אלה:

- א. עורך החופה והקידושין חייב לנהוג בהתאם להלכה המסורה מדור דור, ובהתאם להוראות נוהל אלו, בין שהוא רב של הרבנות המקומית, ובין שהוא רב חיצוני שאושר והוסכם ע"י הרבנות. חריגה מהוראות אלו עלולה לגרום לשלילת אישורו כעורך חו"ק.
- ב. עורך החופה והקידושין חייב לנהוג על פי הנחיות הרבנות המקומית רושמת הנישואין, בכפוף להנחיותיה של הרבנות הראשית לישראל.
- ג. עורך החופה והקידושין חייב לנהוג בהתאם לכללים האתיים המקובלים.
- ד. משהסכימו בני זוג והרבנות המקומית על עורך חופה וקידושין שאינו מטעם הרבנות המקומית, ונתקבלה לכך הסכמתו בכתב, עוברת האחריות המעשית לסידור החו"ק וההגעה אליה במועד – אל הרב עורך החופה, והמועצה הדתית והרבנות אינה אחראית עוד לכך.

79. הצהרה כוזבת של הנרשמים לנישואין, או של הבאים להעיד עליהם:

- א. לפני החתמת בני הזוג על ההצהרה בדבר פרטיהם הדרושים לצורך רישום הנישואין, וכן לפני שמיעת העדים או המכרים שהוזמנו לאימות הפרטים האישיים, על מורשה הנישואין להזהירם כי מתן פרטים כוזבים הינו עבירה על החוק.

ה ר ב נ ו ת ה ר א ש י ת ל י ש ר א ל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

ב. אם מצא המורשה לנישואין, או רב מטעמו, כי בהצהרה שהוגשה בפניו או במתן העדות שהיתה בפניו נמסרו פרטים כוזבים, עליו לעצור את תהליך הרישום, ולהעביר את הענין אל היועץ המשפטי של הרבנות הראשית לישראל, לצורך נקיטת הליכים נדרשים.

פרק י' – ערעורים, הבהרות והשלמות

---

80. אסור לרב המורשה לנישואין, לתקן, לשנות או להוסיף בתעודת הזוהות או בכל תעודה אחרת שהביאו עמם הנרשמים לנישואין.
81. הרב המורשה אחראי לפנקסי תעודות הנישואין שברשותו, ואסור לו למסרם, כולם או חלקם, לאדם כלשהו, או לרבנות אחרת, ללא הוראה מתאימה מהמשרד לשירותי דת.
82. ביקש אחד מבני הזוג לערער על החלטת הרב המורשה לנישואין ברבנות בה נרשם, יכול הוא להפנות ערעור אל נשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל, לקבלת החלטה בעניינו.
83. א. רב שכיהן כרב מורשה בעיר אחת ועבר לכהן כרב עיר אחרת, וכן מי שכיהן כדיין או שיש בידו תעודת כושר דיינות, ונתמנה לכהן כרב עיר, הוא מורשה לרישום נישואין במקומו ואינו זקוק לכושר רישום נישואין ולמינוי מאת הרבנות הראשית לישראל.
- ב. רב מורשה לנישואין שהחל לטפל בהליכי רישום של בני זוג ועבר לכהן בעיר אחרת, יסיים את הליכי רישום במסגרת הרבנות המקומית שבה כיהן בעבר.
84. בכל ענין שלא ניתנה בו הנחייה מפורשת במסגרת תקנות אלו, ובכל נושא הטעון בירור, השלמה או הבהרה, יש לפנות אל מחלקת אישות וגירות שעל יד הרבנות הראשית לישראל.